

17.22x16.58	1	עמוד 17	הארץ - כותרת	03/12/2015	50758427-8
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

בועז סנג'ור

לפרקליטות מותר להדיח עדים?

טענת הגנה שנייה היתה כי הדי-רישה לשינוי התצהיר נעשתה על דעת בכירים בפרקליטות וכי לשכת היועץ המשפטי לממשלה, וכי התערבות הפרקליטות בניסוח תצהירים היא פרקטיקה מקובלת. טענה זו מדאיגה מאוד, ומיחייבת המשך בדיקה וביקורת של הנציבות.

למרכה הצעה פרקליט המדינה ניצן נגרר בעניין זה אחרי ועד הפרקליטים, המרשה לעצמו לנקוט עיצומים בדרישה להפסיק את פעולתה של נציבות הביקורת. אך המקרה הזה מהווה הוכחה נוספת לנחיצות הביקורת – לתשומת לב שרת המשפטים, שבכוחה ליווים חקיקה שתגדיל את סמכותיות הנציבות.

לסיום אופטימי של הפרשה האפלה אפשר להצביע על שלוש נקודות אור: ד"ר קוגל וד"ר פורמן מסמנים עידן חדש של עמדות מקצועיות עצמאיות של המרצה, כוונתו הלאומי לרפואה משפטית, ולא של מתן חוות דעת לפי הוונתו; השופט גרסטל מוכיחה שוב ושוב עד כמה נחוצה הביקורת, ושוב הוכח כי כוח רב ללא ביקורת, סופו להשחית.

המכתב הוא פרופ' מן המניין במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן, מחבר הספר "הרשיעה חפים מפשע בישראל ובקולו: גורמים ופתרונות".

שקר בנפשי, להשמיט חלקים רלוונטיים ולמנוע מבית המשפט את מלוא דעתי בעניין". לאחר בירור מעמיק הודיעה נציבת הביקורת על הפרקליטות, השופטת בדימוס הילה גרסטל, למנהלת המחלקה למשפט העבודה, כי "מצאתי פגם בהתנהלותך באשר לדרישת תיקונים בתצהיר החתום של ד"ר קוגל". לדעתי

לרפואה משפטית באבו כביר, ד"ר פורמן הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שיאכוף לקבל את המינוי שהיא וכתה בו במכתב. בית הדין הורה על הגשת תצהיר בכתב של ראש המרכז הלאומי לרפואה משפטית, ד"ר חן קוגל, והלה העביר תצהיר חתום ומאושר על ידי עורך דין כנדרש.

קעת ברור שבעתיד יציג המרכז הלאומי לרפואה משפטית עמדות מקצועיות עצמאיות, לא חוות דעת לפי הזמנה

תי, והיה לשון המעטה, והסד נעשה כאן עם הפרקליטות. כך מוגדרת עבירת "הדחה בעדות" בסעיף 246 לחוק העונשין: "המניע אדם, או מנסה להניעו, שבהליך שיפוטי לא יעיד, או יעיד עדות שקר, או יחזור בו מעדות או מהודעה שמסר, דינו – מאסר שבע שנים". נראה כי כל רכיבי העבירה התקיימו בעניין זה. טענת הגנה אחת של הפרקליטות היתה כי היא שאפה לאחידות בעמדה המוגשת לבית הדין, כך שהמדינה לא תדבר "בשני קולות". אלא שזוהו בדיוק תפקידם של השופטים: לקבוע את העובדות גם נוכח תצהירים סותרים.

אך במקום להגיש מיד את התצהיר לבית הדין לעבודה, פנתה הפרקליטה שייצגה את המדינה בתיק, אל משרד הביקורת ודרשה להכניס שינויים בתצהיר (שכבר היה חתום), בנימוק שאיננו תואם את עמדת הפרקליטות. הפנייה נעשתה על דעת מנהלת המחלקה למשפט העבודה בפרקליטות, שבהתנהלותה התמקדה בדיקת נציבות הביקורת. לדרישה לשינוי התצהיר צורפה הסכמת שתי משנות ליועץ המשפטי לממשלה, וזה מפחיד. ד"ר קוגל השיב באומץ: "לא אוכל לעשות

שיטות משפט אחרות, במשפט האמריקאי למשל, מקובל כי חלק מתפקידו של הסניגור הוא לנסות לאתר בעצמו או בעזרת חוקר פרטי, ראיות לחפותו של הנאשם, וכן לשוחח עם העדים לקראת המשפט. בישראל נוהגת המשטרה והפרקליטות להשתמש בשורה ארוכה של איסורים עתיקים כדי להלך אימים על נאשמים ועל סניגורים המשתדלים להוכיח חפות, החל מ"שיבוש מהלכי משפט", דרך "הטרדת עד", ועד "הדחה בחקירה" ו"הדחה בעדות". מהלך שכיח של הפרקליטות הוא לצרף לאישום בעבירה העיקרית אישורים טפלים ותפלים באחת מהעבירות הללו. לעתים אדם מזוהה מן העבירה העיקרית ועדיין אין מוותרים לו על האישום בעבירה הטפלה: פטור בלא כלום אי אפשר על רקע זה, צורמת מאוד הפרקטיקה של הדחה בחקירה, שנחשפה באחרונה תוך בירור שנערך על ידי נציבות הביקורת על התביעה. פרקליט המדינה שי ניצן, יצא למלחמת חורמה נגד מינויה של ד"ר מאיה פורמן – מי שהגישה בתיק זדורוב חוות דעת מטעם ההגנה שהיתה מנוגדת לעמדת הפרקליטות – למנהלת היחידה